

VÅRT LAXÅ

En tidning för dig som bor i Laxå kommun # 1/2023

Glädjehopp för bästa skolan

Sidorna 3-11

Möjligheter att göra kommunen ännu lite bättre

Stora delar av detta nummer av vårt Laxå handlar om skolan, både direkt från olika delar av verksamheterna, men även beskrivningar från det nyligen uppstartade arbetet "Sveriges bästa skola".

Efter att varit på dialogmöten kan jag konstatera att vi har utmaningar, men är samtidigt glad att vi i majoriteten satt just denna fråga högst upp på dagordningen under mandatperioden.

Sveriges bästa skola handlar inte om att företag och andra kommunala verksamheter ska in och peta i skolans uppdrag, utan att vi gemensamt ska skapa så bra förutsättningar som möjligt för skolan att utföra sitt grunduppdrag. Vad vi alla vill är att våra barn ska ha en trygg uppväxt i vår kommun, komma ut i vuxenlivet med visioner om framtiden och kunskap nog att förverkliga dessa.

Att vi dessutom har möjlighet att skapa en mer attraktiv kommun, starkare näringsliv, utveckla föreningslivet som en del i detta får vi i så fall se som en ren bonus.

Vi trivs generellt bra i vår lilla kommun, känner varandra, hjälper varandra. Just därför kan vi lyckas göra vår kommun ännu lite bättre.

Håkan Larsson (C)
kommunstyrelsens
ordförande

Nya kommunchefen: Bästa skolan skapar vi tillsammans

I detta nummer av Vårt Laxå beskrivs projektet Sveriges bästa skola. Det är tydligt för mig som ny kommunchef att detta är den viktigaste ambitionen politiken i Laxå kommun har satt upp. Av den anledningen har även detta nummer flera artiklar på temat.

Ny på jobbet innebär att sätta sig in i mycket nytt och den första tiden i kommunen har jag ägnat åt att försöka lära mig så mycket som möjligt. Någon paus kan vi dock inte tillåta oss utan jag behöver på bästa sätt redan från början stödja organisationen i det viktiga arbete som inletts för att nå så långt som möjligt i ambitionen Sveriges bästa skola.

Flera texter i detta nummer visar på hur bred denna fråga är. Det berör inte bara skol-

verksamheten utan vi behöver hjälpas åt med är att ge våra barn och unga goda och trygga uppväxtvillkor. Det är ett ansvar för oss alla, kommun, organisationer, näringsliv och enskilda. En kan inte göra allt men alla kan göra något. Jag slår gärna ett slag för de artiklar som inte handlar om skolverksamheten, som företagarnas insats eller aktiviteten Stygn för stygn men också artikeln om jobbsatsning, att barn ser föräldrar gå till jobb vet vi genom forskning också ger trygga barn.

Ingmar Unosson.

Sen vill jag också lyfta fram artikeln om Hasselfors byalags insats att dokumentera historien. Det är en viktig del av att

bygga samhälle att vårda de erfarenheter andra gjort genom åren. Vem vet, något barn lockas säkert av bilderna och hittar ett nytt intresseområde i historia och foto, så också denna typ av insatser kan vara viktig för något enskilt barn i vår gemensamma ambition att nå Sveriges bästa skola.

Detta är mitt första nummer av Vårt Laxå, det är samtidigt Lisbeth Axelssons sista. Lisbeth är motorn bakom kulisserna som gör denna tidning möjlig. Jag vill passa på att tacka för alla tidigare nummer och önska lycka till i framtiden.

Tidningen avslutas denna gång med ett härligt initiativ om att sprida positiva budskap. Vi kan alla som människor ibland behöva ett ord på vägen. Ta hand om er!

Ingmar Unosson

Om Ingmar

Efter 10 år vid rodret i Laxå kommun lämnade Harry Lundin över till Ingmar Unosson, som är ny kommunchef från 17 april. Ingmar har en rik och varierad erfarenhet från tjänster inom kommunal och offentlig verksamhet.

Han kommer närmast från Stadskontoret i Malmö stad där han var chef för enheten lokal utveckling och trygghet.

– Det kändes lockande att komma till en kommun med den tydliga ambitionen att bli Sveriges bästa skolkommun.

Ingmar Unosson tror på ett ledarskap som bygger på tillit, delaktighet och att våga testa nytt för att hitta bästa vägen framåt.

– Min ambition är att alla vi medarbetare i Laxå kommun ska trivas med att gå till jobbet och känna att vi gör skillnad på riktigt

för våra invånare, besökare, föreningar och företag.

Ingmar Unosson har tidigare arbetat som kommundirektör i Ödeshög, varit bildnings- och kulturchef i Ödeshög, chef för Anders Ljungstedts gymnasium i Linköping, räddningschef i Motala-Vadstena kommuner samt officer vid Skånska dragonregementet. Han har en filosofie kandidat i statsvetenskap.

Förstasidesbilden:

Sommarlov! Gacia Lora Sarkisian och Misa Bürger tar ett glädjeskutt. Nu slutar de nian och fortsätter till gymnasiet för vidare studier. Tiden på Centralskolan var okej, lugn och harmonisk. Kamrater och lärare var bra, men färre lärarbyten hade de önskat sig.

Foto: Lisbeth Axelsson

VÅRT LAXÅ

Tidning utgiven av Laxå kommun
Redaktionskommitté: Hans Traav, Maria Lavesson Hjortzberg, Sofie Nordenhaag Law, Vera-Tomas Dahlberg, Hanna Engwall, Sanna Söderström, Per Molin, Roberth Huss och Anna Wiktorsson.

Produktion: Axelsson & Jansson Media AB, text och foto, EC Media AB, layout och redigering.
Tryck: Prinفو Welins, Örebro.

Kontakt: Laxå kommun, Postgatan 2–4, 695 80 Laxå, tel: 0584-47 31 00, hemsida: www.laxa.se

Projektledaren som håller i att göra-listan

Sveriges bästa skola. Det står på "att göra-listan" i Laxå kommun kommande år. Den som ska samordna arbetet är Jessica Vidberg, enhetschef vid arbetsmarknadsenheten.

– Att vi har som mål att få Sveriges bästa skola kan ses som lite kaxigt för att få folk att reagera och börja reflektera över vad skolan betyder och vad var och en av oss kan göra för att medverka till att vi går i den riktningen, säger hon.

För skolan är mer än bara skolan. En bra skola är en förutsättning för ett hållbart samhälle, socialt, demografiskt och vad gäller folkhälsa. Här kan alla invånare bidra.

– Civilsamhället har en viktig roll som lyfts fram i Agenda 2030, FN:s hållbarhetsmål. Här slås fast att skolgången är det absolut viktigaste för att barn och unga ska lyckas senare i livet och kunna forma sin egen

framtid och vara delaktiga i samhället. Att civilsamhällets aktörer är ett viktigt komplement för att stötta skolan i detta arbete betonas också. Barn och unga utgör den kompetensreserv som kommunens överlevnad hänger på.

Det är ett spännande uppdrag Jessica Vidberg fått som ska löpa över ett år från februari i år. Hon inleder arbetet med en inlyssningsfas som också ska pågå kontinuerligt eftersom det är viktigt att kommunens invånare är med på tåget. Därefter är det dags att skapa verkstad och få igång processer.

En åtgärd är att intressera kommunens näringsliv för insatser som främjar skolan. Sponsring kan vara ett medel

Jessica Vidberg.

liksom att genomföra besök i skolan för att öka ungdomarnas intresse för det lokala näringslivet. Tanken är att utse ambassadörer bland företagarna som får i uppgift att entusiasmera kollegor i kommunens näringsliv att intressera sig för skolan.

– Att näringslivet blir mer synliga i skolan och till exempel kommer för att prata om vad företagen söker när de rekryterar personal är en tanke.

Att bygga relationer och ge ungdom en bättre uppfattning om arbetsmarknaden är viktigt.

Föreningslivet har förstås också en betydelsefull roll, liksom kyrkorna.

– Här har vi mera jobb att göra. Föreningarna har det tuft, få vill jobba ideellt och det kan vara svårt att få i gång hållbara verksamheter. Här kanske kommunen kan stötta i en inledningsfas. Hur kan

FAKTA

Så gör vi

Fyra fokusområden visar vägen för arbetet framåt med Sveriges bästa skola:

1. Samverkan mellan skola/förskola, näringsliv, kommunala verksamheter och civilsamhälle med företags- och föreningsambassadörer och en gemensam kommunal planering.
2. Aktiv arbetsgivare – rekrytera utbildad personal, utbilda ny personal, behålla befintlig personal. Hur marknadsför vi Laxå kommun som vistelse- och bostadsorter?
3. Föräldraperspektivet – relation skola/hem, att vara förälder i dagens samhälle.
4. Trygg skolmiljö och meningsfull fritid – trygga vuxna i/kring skolan, fritidsaktiviteter och kulturskola, levande föreningsliv.

studieförbunden medverka?

Även kommunens interna organisation kan behöva ses över för att underlätta samverkan med civilsamhället.

Skolavslutning på Centralskolan 1957. Foto ur Kjell Lunds bok.

Förebild för svensk grundskola

⇨ Det var skolfolk med visioner som lade grunden till Centralskolan i Laxå. Här fanns innan 1950 ingen möjlighet för barnen att fortsätta sin utbildning efter folkskolan. Den som ville ta realexamen tvingades resa till Askersund eller Hallsberg. Men Laxås starke man i riksdagen, socialdemokraten Lars Lindahl, drev på frågan och dåvarande Laxå köping blev

en av fjorton försöksorter i Sverige och den enda i Örebro län för en "pedagogisk försöksverksamhet", enhetsskolan. Ur erfarenheterna från bland annat Centralskolan i Laxå växte det som skulle bli grundskolan i Sverige.

Källa: "Ungdomlig och entusiastisk lärarkår" Laxå Centralskola 1950–1970, Kjell Lund, TrioTryck, Örebro 2019.

Guldkant i skolan skapar trygghet

Pandemin sög. Skolan var bara skola. Under den här tiden minskade den fysiska kontakten elever emellan och med lärarna på Centralskolan betydligt. Lektioner gavs via nätet. Bara allvar, förmaningar och läxor. Ingen guldkant alls.

Så kom Alla hjärtans dag 2023. Som den första härliga vårdagen när vintern släpper sitt grepp. När eleverna segat sig till skolan den morgonen togs de emot med öppna armar. Och möttes av bästa överraskningen:

Musik med kärlekstema fyllde entrén, en välkomstkommitté av lärare och elever, lyckohjul som snurrade och delade ut vänskapsuppdrag, fotodrapier som fladdrade, ballonger som flög och röda hjärtan! Till och med en söt klubba med en komplimang som ”Du är en bra kompis!”, ”Du är unik!” ”Du är värdefull!” att avnjuta bjöds det på. Det kändes så härligt med gemenskapen och glädjen! Hundra personer samlades i foajén, elever och lärare i en salig trivsamt blandning.

Så ska det vara oftare i skolan, sa högstadiel eleverna:

– Vi tycker det var väldigt gulligt av skolan att göra detta för oss! Man blev glad när man kom till skolan och vi önskar

att vi kan göra sånt här oftare, vi är väldigt tacksamma!

Centralskolans trygghetsteam Maja Glavå och Amanda Widmark, som initierat evenemanget, upplevde en otroligt fin respons och ett stort engagemang hos alla.

Det var inte bara lärarna som gjorde dagen möjlig, även eleverna i årskurserna 6–7 hjälpte till att pynta skolan.

– En skola måste vara mer än bara en skola om man ska trivas där, säger Maja Glavå. Relationsskapande verksamhet är A och O för att man ska känna trygghet i skolan som elev. Då krävs det lilla extra i vardagen.

Det lilla extra den här gången var Alla hjärtans dag, men Maja Glavå och Amanda Widmark menar att relationsskapande arrangemang kan ske till exempel inför varje lov.

– Det behöver inte vara någon stor apparat, säger Amanda Widmark, man samlas för en aktivitet av något slag som utvecklar gemenskapen.

Skolan består av inte bara av undervisning, vilket sker på lektionerna, utan även av utbildning, vilket innefattar allt du lär dig i skolan, hur du ska bete dig gentemot andra, ta ansvar, visa hänsyn och respekt, att få känna att du är en del i ett större sammanhang. Att vara en god kamrat. Då kän-

ner man som elev samhörighet vilket gör att man känner sig trygg.

Maja Glavås och Amanda Widmarks uppgift vid sidan av den som lärare är att arbeta med skolans trygghet. Inför varje läsårsstart upprättar de en plan mot diskriminering och kränkande behandling som utvärderas mot vårterminens slut, varvid planen revideras.

I planarbetet ska elever, föräldrar och personal vara delaktiga. Eleverna via klassråd, enkäter och trygghetsvandringar, föräldrar via enkäter, föräldramöten och utvecklingssamtal och personal via trygghetsteamträffar, arbetslagsmöten och arbetsplatsträffar.

– Inför läsåret 22–23 upprättade vi bland annat nya ordningsregler och fastställde hur de skulle bli tydliga och kända bland elever och föräldrar, säger Maja Glavå.

Trygghetsarbete är något som ständigt måste pågå i skolan. Maja Glavå och Amanda Widmark träffas varannan vecka för att dryfta aktuella frågor.

– Saker kan hända fort, fysiskt på skolan och i sociala medier. Allt är för det mesta frid och fröjd, men vi måste vara på tå, uppmärksamma och kolla upp vad som sker för att kunna ta hand om händelser och individer.

Godisklubbor och lyckohjul kan vara det lilla extra som ökar välbefinnande och gemenskapen i skolan.

Maja Glavå och Amanda Widmark utgör Centralskolans trygghetsteam med uppdrag att hålla trygghetsplanen aktuell, revidera och förbättra den läsårsvis. Trygghet i skolan är deras viktigaste uppgift.

”Relationsskapande verksamhet är A och O för att man ska känna trygghet i skolan som elev. Då krävs det lilla extra i vardagen.

Skolans välkomnande entré på Alla hjärtans dags-morgonen.
Foto: Maja Glavå

Caspian Pihlström och Axel Sjölund sköter rulljangsen vid lyckohjulet.
Foto: Maja Glavå

Trivsel och lugn – men lärarbyten ger oro för betygen

Misa Bürger och Gacia Lora Sarkisian går ut nian från Centralskolan i början av juni.

De två är glada över att ha gått i en liten skola med en hög grad av gemenskap där alla känner alla.

– Vi har känt oss bekväma och trygga i skolan, säger Misa Bürger, som uppskattade överraskningen på Alla hjärtans dag. Att det sker festligheter i skolan med disco och utomhusaktiviteter är verkligen något man sätter värde på som elev!

Ungdomarnas skoltid har varit lugn och harmonisk. De två har inte upplevt någon form av grövre mobbning eller bevittnat detta.

– Skojbråk förekommer och det tar man inte så hårt på om det kommer från en kompis för då vet man vad det betyder, säger Gacia Lora Sarkisian.

– Det är värre om man utsetts för detta av någon man inte känner alls, tillägger hon.

Lärarna får bra omdömen av de två avgående niorna. Men ett orosmoment, och ett betydande sådant, har varit betygen och att dessa hänger samman, inte bara med elevens egen insats, utan även med en stabil lärarkår. Att man har samma lärare som vet vad man går för och känner till

Lugn, trygg skola med bra lärare. Men för många lärarbyten i nian! Det är slutomdömet av tiden vid Centralskolan från Gacia Lora Sarkisian och Misa Bürger.

svagheter och styrkor är viktigt i nians slutspurt.

– Det jobbiga för vår del har varit att vi tvingats byta lärare alldeles för ofta, säger Misa Bürger. Vi har bytt lärare i svenska fyra gånger och detta har hänt direkt innan nationella prov.

Det har skapat osäkerhet.
– Den nya läraren känner av förklarliga skäl inte eleverna utan vi tvingas börja om.

Nu går Misa och Gacia vidare i livet. Till hösten börjar Misa på Thorén Business School och Gacia har sökt in på Rudbecks-gymnasiet i Örebro.

De ska båda studera ekonomi och juridik.

Pedagogisk kontinuitet underlättar för växande barn

Öka samsyn. Öka måluppfyllelse. Utveckla verksamheter.

Övergångarna mellan de olika skolstadierna under ett barns uppväxt från 1 år till 15 underlättas av pedagogisk kontinuitet, att den personal som lämnar över och tar emot barnen från förskola till förskoleklass till lågstadiet, mellanstadiet och högstadiet har samsyn kring barns kunskapsutveckling och behov samt insyn i varandras verksamhet.

Inom skolan i Laxå kommun finns en särskild grupp som arbetar med detta, bestående av förstelärare Erika Puls från förskolan, Camilla Claesson,

mellanstadiet, Amira Mujagic, lågstadiet, och Helene Forssander, högstadiet.

– Inom Laxå kommun har vi, genom skolchefen Katarina Holmstens initiativ, arbetat med detta i fyra år, säger Camilla Claesson. Det innebär att vi i gruppen ses regelbundet och utifrån våra verksamheters behov planerar upplägg inom aktuella ämnen som lärarkollegiet får ta del av på studiedagar.

Pedagogisk kontinuitet är ett synsätt som grundas i skolagen där det sägs att förskoleklassens undervisning ska bygga på kontinuitet och progression, framåtskridande, från förskolan till första klass och resten av skolårens över-

Camilla Claesson och Erika Puls arbetar med pedagogisk kontinuitet.

gångar. Ett barns flytt från ett stadium till ett annat är en relationsskapande process som kräver samarbete mellan överlämnande och mottagande pedagoger. Då skapas bättre förutsättningar för att barn ska kunna lyckas i sitt nya sammanhang.

Mestadels går detta utan friktion, men barn kan ha olika förutsättningar och de barn som har särskilda behov kan riskera att komma i kläm om inte denna kontinuitet fungerar.

– Vi håller ett öga på aktuell forskning och litteratur och ordnar föreläsningar och diskussioner som kan hjälpa oss

med den pedagogiska kontinuiteten, säger Erika Puls. Vi har bland annat arbetat med att öka förståelsen för dyskalkyli, språkstörning, ADHD/autism är och hur den kan se ut hos pojkar och flickor.

Efter information och föreläsningar samlas deltagarna för att reflektera över olika frågor som exempelvis hur man som pedagog kan utveckla sin undervisning och anpassa för att möta varje barns behov.

– När vi på det här viset breddar kunskap och utvecklar en samsyn gynnar det elevernas måluppfyllelse, säger Camilla Claesson.

Röd tråd i gemensam grupp

Det saknades en röd tråd i mottagandet av nyanlända familjer med barn i skolåldern i Laxå kommun. Det finns behov ett samlat mottagande med information från olika delar av kommunen.

Därför bildas nu en mottagningsgrupp där olika kommunala verksamheter samverkar, skola, barnomsorg familjecentralen, kultur- och fritidsverksamheten och integrations- och arbetsmarknadsenheten.

Mottagningsgruppen är ett

projekt som drivs med medel från länsstyrelsen.

– Ett gott mottagande med fokus på delaktighet och etablering i samhället är A och O, säger Malin Abrahamson, projektledare.

Just nu byggs en struktur

upp för hur mottagningsgruppen ska arbeta.

Syftet med gruppen är att ge nyanlända vetskap om vart man vänder sig i olika frågor och ge kunskap om vilka rättigheter, möjligheter och skyl-

”Det är utmanande och roligt att sikta högt”

Sveriges bästa skola i Laxå kommun. Är det möjligt? – Det är utmanande och roligt att sikta högt, säger skolchefen i kommunen Katarina Holmsten. Att fundera över och diskutera skolutveckling tillsammans med politiken och kommunens ledning är spännande. Om vi sedan nå ända fram återstår att se. Men vi ska göra vårt bästa, utvecklingsarbetet löper mandatperioden ut 2026.

Katarina Holmsten menar att förbättringsarbetet och resultaten inom skolan i kommunen successivt gått och går framåt.

Samarbeten de kommunala förvaltningarna emellan, som är ett av fokusområdena i arbetet mot Sveriges bästa skola, är en faktor som redan inneburit framgång.

– Från skolans sida har vi delvis arbetat så, bland annat

Katarina Holmsten, skolchef i Laxå kommun.

genom den kommungemensamma mottagningsgruppen för nyanlända elever med familjer. Här samverkar skola med barnomsorg, kultur och fritid, individ- och familjeomsorg och integration och arbetsmarknad. Nu har vi en tydlig signal från kommunens

” Det finns inget som hindrar att företagen sponsrar med materiel.

ledning, vilket är bra och möjliggör fler samarbeten.

Ett större engagemang från kommunens näringsliv och föreningar vad gäller företagen i skolan, sponsring och praoplatser är också något som Katarina Holmsten välkomnar.

– Det finns inget som hindrar att företagen sponsrar med materiel förutsatt att det inte krockar med skolans upphandlingsregler. Det är också möjligt att de kommer in i skolan under lektionstid men det måste vara i ett sammanhang och ingå i skolans undervisning.

Från lärarnas sida är man försiktigt positiv till visionen Sveriges bästa skola, upplever Katarina Holmsten efter att ha talat med fackliga företrädare.

– Målet för 2026 är ju att eleverna ska höja sina betyg, självklart på saklig grund. Men inte bara betygen är viktiga utan även att eleven trivs i skolan och känner sig trygg. Alla, 100 procent, ska uppleva att de är trygga i Laxå kommuns skolor.

När ungdomarna går ut nian ska de dessutom känna att de är väl utrustade för att gå vidare till gymnasiet. De ska också vara väl informerade om olika yrkesval.

– Vi planerar att utveckla yrkesvägledningen och gå in med arbetsmarknadskunskap, inte bara i de högre årskurserna utan även i låg- och mellanstadiet. Detta ska förstås anpassas till barnens åldrar, kanske med olika temaveckor.

digheter man har. Detta är en viktig grund att stå på som direkt och indirekt motverkar diskriminering i samhället. Att man som nyanländ får rätt information är en jämlikhetsfråga gentemot majoritetsbefolkningen.

Mottagningsgruppens syfte är även att öka de nyanländas delaktighet i samhället. Ett välorganiserat mottagande verkar dessutom positivt för etableringen av de nya kommuninvånarna.

– Genom samordningen sä-

kerställer vi lika rättigheter, barnperspektivet och motverkar diskriminering och främjar jämlikhet.

Tänkta deltagare är alla familjer, inklusive barn, som tas emot av Laxå kommun enligt

överenskommet anvisningsantal, samt egenbosättare och familjer som anlänt på anknytning.

Företag om Laxås höga ambitioner: ”Bra initiativ”

Nu drar företagen sitt strå till stacken för att stötta skolan i Laxå kommun i arbetet med Sveriges bästa skola.

Hans Ohlson, Mecdon, och Jimmy Bourelius, Rastpunkt, deltog som de två första skolambassadörerna när kommunen arrangerade fyra dialogmöten i kommunen sista veckan i april. Här mötte kommunledning och politiker i Laxå kommun, allmänheten i Tived, Finnerödja, Hasselfors och Laxå.

– Det här är ett fantastiskt initiativ, säger Hans Ohlson. Som företag måste vi värna om skolan.

– Barn och ungdomar är framtiden för företagets återväxt, därför är detta angeläget, säger Jimmy Bourelius, Rastpunkt.

De två ska nu försöka entusiasmera andra företag i kommunen att engagera sig för skolan på olika sätt.

– Efter semestrarna hoppas vi ha fått fatt i fyra större företag som hakar på, säger Hans Ohlson.

Rastpunkt är ett företag som

sedan tidigare regelbundet besöker Centralskolan för att ge en introduktion till hur man ställer ihop ett cv och vad man som ung bör tänka på när man söker ett jobb.

– Det beror ju på att vi har ett betydande personalbehov säsongvis, säger Jimmy Bourelius. Men jag tror att det varit uppskattat av skolan. När vi kommer för att berätta om hur det är på vår arbetsplats och hur ungdomarna ska få ett jobb lyssnar de.

Rastpunkt har även nätverkat med ICA och Coop/Dollarstore men det har mer varit relaterat kring mindre problem gällande ungdomars besök i butikerna.

Inte bara företagen utan även föreningarna i kommunen bjuds nu in för att delta i arbetet med Sveriges bästa skola. Laxå ridklubb och Finnerödja IF är två av föreningarna som tidigt ställt sig positiva till uppdraget.

– Vi är glada att få bli en del

Hans Ohlson, Mecdon är en av kommunens ambassadörer för Sveriges bästa skola.

av detta, säger Håkan Gustavsson, Finnerödja IF. Vi har ytor och utrustning och vi hoppas att inspirera föräldrar att ställa upp i föreningsarbete i högre utsträckning. Det är lätt hänt att man skickar iväg barnen till aktiviteter men inte själv engagerar sig. Ansvaret kan inte läggas på för få föräldrar.

En idrottsdag i föreningens regi är möjlig, då barnen får röra på sig och föräldrarna engagera sig i föreningsarbete. En win win-situation!

” Barn och ungdomar är framtiden för företagets återväxt, därför är detta angeläget. När vi kommer för att berätta om hur det är på vår arbetsplats och hur ungdomarna ska få ett jobb lyssnar de.

Laxå kommuns skolsatsning presenterades på fyra dialogmöten i Finnerödja, Hasselfors, Tived och Laxå under slutet av april.

Pilotföräldrar utvecklar skolan

Några mammor och pappor till barn i klass 1C på Saltängsskolan har blivit piloter för ett nytt arbets sätt mellan föräldrar och skola.

De har träffats regelbundet under höst- och vårterminen för att bolla idéer hur de kan stödja sina barns skolarbete och hjälpa till att ge en positiv bild av skolan och höja intresset för utbildning.

– Det handlar mycket om förväntningar, säger Hanna Engvall, som är projektledare.

Tanken är att ha en öppen dialog mellan föräldrar och skola. Vilka förväntningar har föräldrarna på skolan och vilka förväntningar har skolan på föräldrarna?

Alla vill samma sak, att barn får en bra start i livet, det gäller samhället som helhet, det gäller föräldrar och skola. Barnens bästa gäller. Men vilka är de bästa vägarna för att nå målet?

– Ärlighet är viktigt, säger Niklas Gustafsson, en av pilotföräldrarna. Att man som förälder får rätt information och att barnen känner sig trygga i

Niklas Gustafsson, Sofie Danielsson och Emma Qvist är tre föräldrar i klass 1C på Saltängsskolan som ägnat två terminer åt skolutvecklingsarbete.

skolan.

Det finns ett behov av att prata om de utmaningar som föräldrarna ställs inför. Skolan vill att barnen ska lägga sig i tid, äta ordentligt frukost innan de går till skolan och ta med

sig kläder till gympan. Det vill föräldrar också men hemma kan det vara svårt att hålla bestämda läggningstider, att vara konsekvent vad gäller läxor, tider framför skärmen, att stå emot "...alla andra får...".

– Ibland skulle man vilja bilda en pakt med andra föräldrar så att barnen har samma regler att hålla sig efter, säger Emma Qvist.

Dåligt samvete kan plåga föräldrar som satt tydliga gränser och genomfört dem med gråtande barn som resultat.

– Var jag för sträng nu? Gormade jag för mycket? Tog jag i?

Jessica Gunnarsson, pedagog på familjecentralen och som gästade ett av mötena med pilotföräldrar, höll fram barnkonventionen, om allas lika värde, att barn ska vara i första rummet och få komma till tals. FN:s barnkonvention gäller som lag i Sverige.

– Men det är för den skull inte förbjudet att sätta gränser, säger Jessica Gunnarsson. "Stopp min kropp" gäller självklart men som en snäll förälder måste man också våga vara stor och stark. Vissa saker måste man göra. Vissa regler gäller. Barnens tillit till föräldrarna är det fundamentala.

Pilotgruppens arbete ska utmynna i ett förväntansdokument.

– Vi är nog ganska nära nu att formulera det, säger Sofie Danielsson.

Ny och fräsch skola till hösten

⇒ Under våren har en stor renovering av Centralskolan dragit i gång och några klasser har tillfälligt flyttat till Kunska pens hus.

C-huset får ny ventilation och fräschas upp med nya ytskikt, hemkunskapen renoveras, dörrar byts ut och

återställningen efter den stora vattenskadnan i vintras är i sin slutfas. Målet är ännu bättre skollokaler för elever och personal som arbetar i skolan. Arbetena kommer att pågå hela sommaren för att stå färdigt till terminsstart i höst.

Kostnad cirka 10 miljoner.

Centralskolan renoveras.

Håkan Larsson, på G för sin politiska vision Sveriges bästa skola.

Högste politikern i ”Skolan är det

Han skulle bli skogshug-gare och hatade varena dag i gymnasiet. Nu är han den högste politiske befattningshavaren i Laxå kommun. Hans vision: att skapa Sveriges bästa skola.

– Det är den viktigaste frågan vi har. Är det något som främjar folkhälsan så är det en bra skola. Är det något som har stor betydelse för ett samhälles utveckling så är det en bra skola! Och den är viktig inte bara för skolans personal och elever utan för hela civilsamhället!

Håkan Larsson startade i och med höstens val en ny karriär. 416 personkryss gav honom jobbet som centerpartistiskt kommunalråd i fyra år. Lite överraskad blev han, men samtidigt hedrad. Av 290 kommuner i Sverige backade hans parti i 264. Men i Laxå blev Centern en komet, endast förbisprunget i Sollefteå.

En tydlig indikation på att Håkan Larsson är en omtyckt person i kommunen, välkänd genom sitt företagande, i 19 år som ägare till och vd för Laxå Special Vehicles AB, sitt motorintresse och engagemang Laxå motorklubb och Finnerödja IF.

– Inget att förvånas över, kommenterade en av de aktiva i Laxå Motorklubb valresulta-

tet. Han vinner alla tävlingar han deltar i!

Politiken innebar en stor omställning i hans liv, från att helt råda över sin egen tid till inrutade arbetsdagar med nya uppgifter att sätta sig in i och möten, möten.

– Det har hänt och händer fortsatt att jag tänkt, varför gav jag mig in i det här? Den politiska världen var helt ny för mig och utmaningen var att skaffa sig inblick i hur den kommunala organisationen fungerar och lära mig den kommunala organisationens olika beslutsvägar.

Men efter några månader började han få en överblick över sitt nya jobb och blev mer varm i kläderna.

Håkan Larssons egen utbildningsresa började på lekis. Klass 1–6 tillbringade han på Saltängsskolan och 7–9 på Centralskolan.

– Jag gillade skolan och trivdes med livet. Pappa var mekaniker på Domänverket och mamma var hemmafru och arbetade också i äldreården. Självtänkade jag in mig på att arbeta i skogen. Jag tänkte inte fortsätta på Alléskolan i Hallsberg utan ville till yrkesförberedande på Kvinnerstaskolan.

Men syokonsulenten tyckte det var bortkastat, Håkan som hade så fina betyg skulle gå

vidare och utbilda sig till gymnasieingenjör! De fyra åren på Teknis i Örebro bestod av en rad hatade skoldagar.

– Ja, men det blev bra ändå! Att satsa på en gymnasieutbildning visade sig i slutändan vara rätt för min del. Att utbilda sig har aldrig varit till nackdel för någon. Även om inte jag fortsatte med högskoleutbildning utan började arbeta på ett tekniskt företag här i Laxå så finns den karriären också.

Man behöver inte ha föräldrar som gått före, man behöver inte heller vara högutbildad för att lyckas skapa sig den framtid man vill ha. Men utbildning tynger inte och det viktiga är, menar Håkan Larsson, skolan. Inte bara för eleverna utan för hela samhället.

Hans hjärtefråga för mandatperioden är därför skolan.

– En bra skola är inte bara ett folkhälsoprojekt, som motverkar barns och ungdomars utanförskap med vad det kan innebära i en förlängning av missbruk och kriminalitet, utan är den viktigaste faktorn för ett samhälles attraktivitet, som medverkar till att företag etablerar sig här och människor flyttar hit.

Nu lägger Håkan Larsson energi på att få Laxå kommuns företagare och föreningar att göra en insats för visionen Sve-

”Självtänkade jag in mig på att arbeta i skogen. Jag tänkte inte fortsätta på Alléskolan i Hallsberg utan ville till yrkesförberedande på Kvinnerstaskolan.

kommunen: viktigaste”

Håkan Larsson, kommunalråd, har berättat om sin skolvision på fyra dialogmöten runt om i Laxå kommun.

”Är det något som har stor betydelse för ett samhälles utveckling så är det en bra skola! Och den är viktig inte bara för skolans personal och elever utan för hela civilsamhället!

riges bästa skola. Uppgiften är också att mer uppmuntra föräldrarna att involvera sig och att se över samverkan inom den kommunala verksamheten.

– Det är intressant att se hur det här arbetet är i samklang med FN:s Agenda 2030:s riktlinjer. Där sägs att skolan är den enskilt viktigaste faktorn för ett hållbart samhälle.

Nu ska cykelturismen i Laxå-Tiveden utvecklas.

Laxå-Tiveden satsar på cykel

Ta tåget till Laxå, byt till förbokat cykel och trampa ut i naturen mot Tivedens vildmark. Hitta ett trevligt matställe och någonstans att bo.

Nu ska cykelturismen i Laxå-Tiveden utvecklas. En förstudie pågår, ”Hållbar cykelsemester i Tiveden”, som ska stärka Laxå-Tiveden som cykeldestination och visa hur fler besökare kan lockas ta sig till södra delen av Närke på ett klimatsmart sätt och stärka Laxå kommun som cykeldestination.

– Projektet undersöker hur cykelleder kan skapas från Laxå och tågstationen och knyta an till befintliga leder i Tiveden och mot Askersund, säger Malin Johansson, projektledare.

Meningen är också att underlätta för lokalbefolkningen att på ett trafiksäkert sätt ta sig ut i skogen. Man ska även ta fram vilka möjligheter som finns att ta med sin cykel på tåg eller

buss och komma med förslag om hur paket med cykel och boende kan säljas administreras och marknadsföras. Även möjligheter till cykeluthyrning i Laxå ska undersökas.

Projektet har kommit till på Laxå kommuns initiativ och ska vara klart sista juli.

Projektet stöts av EU och Leader Mellansjölandet.

Strandnära vid Skagern

Här blir det skönt att leva

Med några meter till badet i sjön Skagern, mitt bland tallar och blåbärsris och bara nio kilometer till förskola och skola. Kan det vara ett attraktivt boende?

Ja, tror planarkitekterna Adam Johansson och Torun Andersson på Samhällsbyggnad Syd-närke. De två lägger nu sista handen vid detaljplanen för den 11 hektar stora privatägda fastigheten Tottsjömo 1:2, med 100 meter till vattnet, för beslut i Laxå kommun, sannolikt till hösten.

Om ett år blir 37 tomter byggbara för enbostadshus med blandat boende, både permanent- och sommarbostäder. Den minsta tomtytan är 1 000 kvadratmeter och de säljs enligt den första ekonomiska kalkylen till en kostnad av cirka 800 000 kronor. Gemensamhetsanläggningar med vatten och avlopp, vägar och fiber finns.

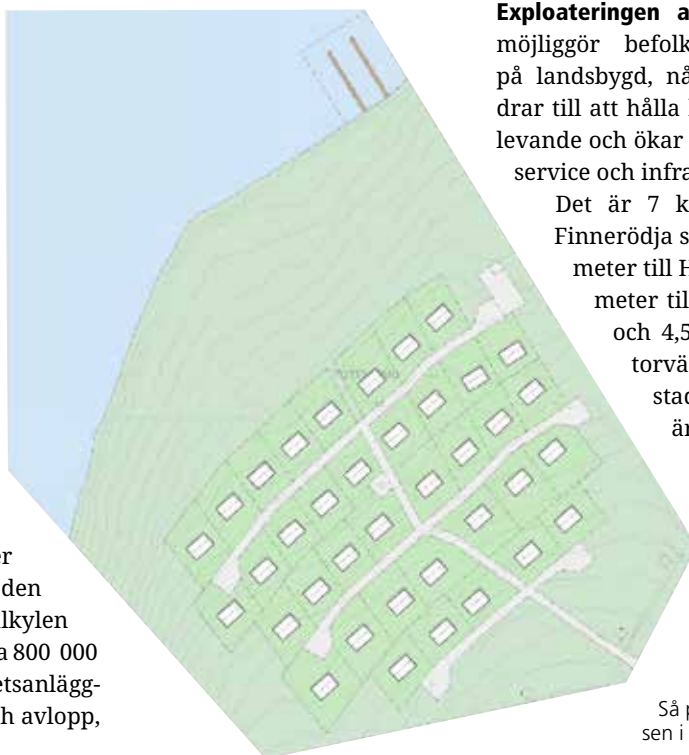
Beslut om byggnation i strandnära läge fattas inte i en handvändning. Planarbetet påbörjades redan 2016 och har passerat de steg som Plan- och bygglagen kräver, kungörelse i ortstidning, anslag på kommunens anslagstavla, samråd med sakägare, kommunala instanser, statliga myndigheter, fastighetsägare och organisationer. Planen justeras med hänsyn till inkomna syn-

punkter och samråds igen. Därefter kan klubban falla i kommunfullmäktige, vilket sker till hösten. De första husen kan därmed vara inflyttningsklara under 2024.

– Det är ett spännande projekt, säger Adam Johansson. Många vill bo vid Skagern, ett område har även projekterats vid Skagersholm. Där skapas 10 bostadsenheter, primärt villatomter.

Exploateringen av Tottsjömo möjliggör befolkningsökning på landsbygd, något som bidrar till att hålla landsbygden levande och ökar underlag för service och infrastruktur.

Det är 7 kilometer till Finnerödja skola, 13 kilometer till Hova, 19 kilometer till Laxå tätort och 4,5 mil på motorväg till Mariestad. Till Örebro är det 7 mil.

Så planeras husen i Tottsjömo.

Torun Andersson och Adam Johansson är planerare för området med 37 byggklara tomter till våren 2024.

Blåbärssylt behöver det inte bli ont om i det

Arkitekterna på Samhällsbyggnad Sydärke som nu tagit fram detaljplanen över strandnära fastigheten Tottsjömo 1:2

nya villasamhället vid Skagern. Riset täcker hela marken nästan ner till sjökanten.

BOKTIPSET

Pokémon adventures

av **Hidenori Kusaka och Mato**

Manga-serien ”Pokémon adventures”

handlar om en kille som går runt och fångar Pokémon och är med om massa äventyr. Berättelsen gör så att du själv vill gå ut och upptäcka nya saker och inte bara sitta hemma. Man lär sig mycket saker om olika Pokémon och naturen. Den är bra för att den inte har så mycket text och innehåller mycket bilder så man kan hänga med även fast man inte kan läsa så bra.

Elev i 8B Centralskolan

Förr eller senare exploderar jag

av **John Greene**

Hazel har en allvarlig form av cancer och läkarna säger att den är obotlig. Hon träffar Augustus i en stödgrupp för unga. Han är märklig men charmig och dom blir fort vänner och snart även något mer. Det är en bra bok för att den känns realistisk och har mycket känslor som känns verkliga.

Anna-Maria Nyström 9A
Centralskolan

Cirkusflickan

av **Camilla Lagerqvist**

Ellen säljs till en cirkus och lär sig livsfarliga balansakter och hisnande akrobatik. Det är ett hårt liv men hon lär också känna nya härliga människor och får resa till platser hon aldrig trodde hon skulle få se. Det är en magisk berättelse om en glittrande värld som de flesta aldrig får se från insidan.

Julia Fantenberg Persson,
skolbibliotekarie

” Det är ett spännande projekt. Många vill bo vid Skagern, ett område har även projekterats vid Skagersholm. Där skapas 10 bostadsenheter, primärt villatomter.

Badhus. Hotell. Bio. Galleria. En skola med färger. Klubb för 13-15-åringar. En konstig glassaffär. En crosskola.

Nu hjälper femteklassarna i Laxå kommun till med underlaget för översiktsplanen 2040. I höstas arbetade eleverna i klass 5 i Finnerödja skola med planeringen för framtiden. Vänstra bilden: Inga Borgman och Philip Sandin, högra bilden Pan Santo, Matilda Birath och Molly Andersson.

Det är ingen brist på fantasi när femteklassare för fram sina tankar om hur de vill att samhället de bor i ska se ut på sikt.

Hej framtiden!

Så vill femteklassarna ha det

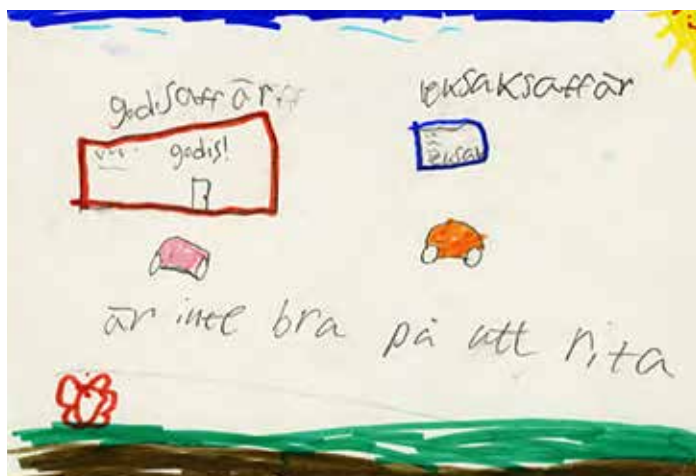
I höstas ritade och berättade eleverna i Finnerödja skola om hur de tänker sig framtiden i en konstworkshop tillsammans med konstnärerna Giovanna Aguirre och Lars Jonnson. Det resulterade i många spännande svar och tankar och materialet sammanställdes i en rapport, Finnerödja i Framtiden.

– Tanken är att barnens rapport nu används som inspel i arbetet med den översiktsplan som tar sikte på 2040 och nu tas fram för att träda ikraft 2025, säger Hans Traav, utvecklingschef som har uppdraget att förnya befintlig översiktsplan. Syftet är att lyfta fram tankar och önskingar från orten från en bredare bas än det som hittills framkommit via Finnerödja utvecklingsplan.

Rapporten om Finnerödja i Framtiden ledde till ett beslut att genomföra samma projekt i femteklasserna i Centralskolan och i början av maj tog åk 5A, B och C sig an arbetet tillsammans med Aguirre/Jonnson. De inledde sitt uppdrag med att med en vaken blick gå igenom Laxå centrum för att få fram vad som skulle kunna läggas till för att göra det mer attraktivt.

Därefter gick de tillbaka till klassrummet för att skriva brev till framtiden i Laxå.

– Det är kul att se hur de

Så här ser Finnerödja ut i framtiden om femteklassarna får bestämma.

Konstnärerna Giovanna Aguirre och Lars Jonnson inspirerar eleverna i klass 5B att fundera kring hur de vill att Laxå utvecklas. Arbetet ska resultera i rapporten Laxå i framtiden.

” Det sägs ju att barn som går i femte klass är de smartaste människorna.

tänker kring detta, säger Lars Jonnson. Det sägs ju att barn som går i femte klass är de smartaste människorna.

Ett påstående som måhända bottnar i vetenskapen att hjärnbarken är som tjockast hos flickor vid 11 års ålder och hos pojkar vid 12 år, vilket satt sina spår i frågetävlingar som Vi i femman på radio och Smartare än en femteklassare på TV.

Barnens tankar ska sammanställas i ett dokument liknande det i Finnerödja.

– Vi letar efter en röd tråd i elevernas bidrag och försöker göra detta tydligt, säger Giovanna Aguirre.

Klass 5B har arbetat med samhällsplanering tidigare. De gjorde den egen stad i kartong i höstas med ett samhälles olika funktioner som gator och elbelysning.

Rundvandringen i Laxå tänkte särskilt en idé:

– Det finns ju en massa tomma lokaler! I gallerian kan man ju skapa ett mindre Marieberg!

Fint erbjudande i Laxå: Jobb och gratis bostad!

En skräddarsydd utbildning för företag och den som är arbetslös. Ett jobb och dessutom en lägenhet nästan gratis.

Om detta informerade representanter för Laxå kommun, arbetsförmedlingen och Yrkesakademien vid ett möte med några av kommunens företag i slutet av april.

– Ett fint exempel på hur näringsliv, kommun och stat kan samarbeta för allas bästa, säger Anna Wiktorsson, näringslivsutvecklare i Laxå kommun, och som arbetat med att få till utbildningen.

Efter sommaren blir planen verklighet. Då startar ett samarbete mellan Laxå kommun, industriföretagen, och arbetsförmedlingen som syftar till att matcha företagens behov av kompetens. Före semestrarna planeras en rekryteringsträff där företag och arbetssökande matchas samman. I slutet av sommaren/början av hösten drar utbildningen i gång.

– Det är en kort och yrkesinriktad utbildning i arbeten där det är brist på utbildad personal, säger Suzanna Karlberg, arbetsförmedlingen. Utbildningen leder i förlängningen till arbete.

Den som får plats på rekryteringsutbildningen kan dessutom flytta till kommunen och få en bostad som är i praktiken utan hyra (1 kr/mån) under utbildningen, max sex månader. För en arbetslös person som deltar i utbildningen och flyttar in i kommunen betyder det att man vid genomgångna

Anna Wiktorsson, näringslivsutvecklare, Laxå kommun, Suzanna Karlberg, företagsrådgivare på arbetsförmedlingen och Ulrika Friberg-Pallin, enhetschef på Yrkesakademien för Örebro och Värmlands län, informerade företagen om den kommande arbetsmarknadsutbildningen.

avklarade studier har möjlighet till både arbete och bostad i Laxå.

– Att vi erbjuder bostäder till så låg hyra under studierna beror på att vi vill främja det lokala näringslivet och verka för ökad inflyttning i kommunen, säger Roberth Huss, vd på Laxåhem.

Utbildningen vänder sig till alla arbetslösa oavsett kön och består delvis av arbetsplatsförlagt lärande hos företagen. Teoriutbildningen sker dels digitalt, dels på plats hos utbildningsföretaget Yrkesakademien. De studerande erhåller ekonomisk ersättning under studietiden och kan ansöka om bidrag för rese- och boendekostnader.

Företagen som deltog på informationsträffen med Arbetsförmedlingen och YrkesAkademien var LSV, Elisolation, MekverketTool, Wenmec och Esab. Fyra företag, LSV, Elisolation, MekverketTool och Wenmec har alla valt att gå med i insatsen och erbjuda plats åt sammanlagt minst åtta personer. Fler företag kan komma att ansluta sig under resans gång. Gemensamt för de medverkande företagen och andra i kommunen är brist på personal och behov av att rekrytera.

Företagen välkomnar initiativet.

– Mycket välkommet, säger Björn Leksell, vd på Laxå Special Vehicles. Vi ser en sådan yrkesinriktad utbildning som

en viktig del i vår framtida rekryteringsbas och är gärna med och bidrar med praktikplatser samt utbildningsmaterial. Det här är en del av en lokal satsning på företaget för att öka intresset för teknikyriken.

– Vi har även ett pågående samarbete kring detta med skolan.

LSV erbjuder en bred palett av olika roller: Montering, svets och automationsteknik, lackering, fordonsmekaniker, materialhantering.

– Det pågår även ett fördjupat arbete inom elkompetens för att ta hand om ett ökat antal elektrifierade fordon som vi ska bygga. Självklart är vi med på ”matchmaking”.

” Det är en kort och yrkesinriktad utbildning i arbeten där det är brist på utbildad personal. Utbildningen leder i förlängningen till arbete.

Frukostfika och komposition på låtskrivarlägret under Tiveden Americana 2021.

Lisa Miskovsky deltar i låtskrivarlägret.

FAKTA

Skräddarsydd arbetsmarknadsutbildning

- För dig som söker medarbetare inom ett bristyrke
- Du kan erbjuda arbetspraktik och anställning efter genomförd utbildning
- Du är med i planeringen av utbildningen och i urvalet av kandidater
- Du tar också emot deltagare vid den arbetsplatsförlagda delen av utbildningen
- Flera arbetsgivare kan gå ihop och starta utbildning med oss
- Ingen utbildningskostnad för arbetsgivare eller deltagare

Bandet Louisiana Avenue spelade på Tiveden Americana 2022.

Emma Nilsson, som bland annat sjunger i Let's Dance-orkestern i TV4, sjunger en nyskriven sång tillsammans med Drew Young.

FAKTA

Tillgänglig målgrupp Laxå kommun 2022:

Totalt 7,1%
 Kvinnor 7,5 %
 Män 6,9 %
 Ungdomar 18–24år 9,1%
 Äldre 55–64 år 4,1%
 Inrikes födda 3,6%
 Utrikes födda 21,8%
 Utbildningsnivå:
 Högst förgymnasial utbildning 23,4 %
 Gymnasial utbildning 3,8 %
 Eftergymnasial utbildning 5,6 %
 103 personer (öppet arbetslösa)
 49 lediga jobb (37 annonser)

FAKTA

Vill du delta?

Företag: Kontakta Anna Wiktorsson, näringslivsutvecklare. Telefon direkt: 0584-47 31 25
 anna.wiktorsson@laxa.se

Arbetsökande: Kontakta din handläggare på Arbetsförmedlingen.

Urskog ♥ country ♥ låtläger = Tiveden Americana

Musikunderbarnet och en av deltagande artister under Eurovision 2016, Manuella Brechko från Slovenien, är en av de internationella musiker som kommer till låtskrivarlägret den 12–16 juni under Tiveden Americana.

Hon deltar tillsammans med 15 musiker från olika länder, förutom Slovenien även USA, Canada, Tyskland, Australien och, förstås, Sverige.

Låtskrivarlägret och Tiveden Americana är ett initiativ som togs av New Orleans-musikern Drew Young och Live at Heart-inspiratören Åke Lundström. Förra året fick evenemanget

en nystart efter pandemin och en rad artister samlades för att låta sig inspireras av varandra och skriva nya låtar. Så sker även i år. Drew Young är den konstnärlige ledaren för låtlägret som får en fortsättning i september i södra USA, i New Orleans och på platser i Mississippi.

Den musikgenre som deltagande artister inspireras av är Americana, som inkluderar country, bluegrass, soul, rock, stilar som bottnar i den amerikanska traditionella folkmusiken.

Fler band från USA deltar liksom bluegrassmusikens kungar i Örebro, Kings Cross

Stringband, och Lazy Afternoon, Gotlands främsta band inom Americana och folkrock. Från Gotland deltar även Saga Björling, Starur.

De låtar som produceras under låtskrivarlägret presenteras sedan under själva festivalen som i år äger rum i Tivedstorp.

– Det som svenska låtskrivare kan lära sig av sina amerikanska kollegor är bland annat att dyka lite djupare i historieberättande, säger Drew Young. Amerikaner älskar att berätta historier. Sångerna ska reflektera konstnärens hela liv, stor sorg, liksom stor glädje.

Läs om fler deltagare på www.tivedenamericana.se.

Stygn för stygn ger hållbara kunskaper

En nyckelring kan vara bra att ha. Eller en bläckfisk. Mohammed och hans bror Moheb hängde på låset när workshopen Stygn för stygn öppnade på Laxå bibliotek en dag under påsklovet. Tillsammans med sin mamma Wesal Albabensi bänkade de sig bland tyghögarna på bordet framför bokhyllorna och satte i gång.

Handledare var Sara Hillersberg och Meryl Destors Fages som båda arbetar med textilhantverk och dessutom brinner för hållbarhet. "Rädda världen Stygn för stygn" är devisen för deras arbete.

Sara Hillersberg driver Ateljé Återbruk i Wadköping i Örebro och har arbetat med hållbar textil sedan 2018. Hon föreläser och möter även skolelever vid sina workshops.

Arrangemanget med eleverna sammanföll även med en utställning i kommunens konsthall där besökarna kunde ta del av hur världens textilproduktion belastar miljön och utnyttjar fattiga människor i producentländerna.

Att det går åt ett kilo kemikalier för att tillverka en T-shirt var inget som barnen hade tänkt på tidigare, men nu kunde de lära sig hur en begagnad T-tröja kan återanvändas.

Mohammed klippte sönder en T-shirt och flätade ett band till nyckelringen och hans bror fixade till en bläckfisk.

Även kusinerna Isabel Järström och Arvid Persson slog sig ner vid arbetsbordet och fick lära sig hur man flätar med fyra utklippa långa T-shirtremmar och på så sätt får till ett bra och hållbart nyckelringsband.

Workshopen Stygn för stygn på Laxå bibliotek lockade många påsklovslediga Karlsson, med ryggen mot kameran Olle Mogren, Anita Bengtsdotter Erikson, och Arvid Persson.

Meryl Destors Fages lär Alfred Persson fläta med fyra tampar. Hans kusin Isabel Järström har fått till ett fint band med flera färger.

barn. Från vänster Mohammed Ahlin, Moheb Ahlin, Wesal Albabensi, Agnes Sara Hillersberg och Meryl Destors Fages. Längst till höger Isabel Järström

Att konsumera mindre och återbruka kläder bidrar till att rädda världen.

Rastplatser i samverkan

Naturturismen ökar i Tiveden. Pandemin innebar en ökning hemmaturism 2020–2022 något som skapade en väldigt hög belastning av övernattningsplatser. Fler övernattningsplatser behövs, har konstaterats av besöksnäring, boende, föreningar, markägare och Laxå kommun.

En stor grupp ovana besökare i naturen har noterats vilket är glädjande, men det innebär också ett ökat behov av information. Baksidan av det ökade intresset är nämligen ökat slitage, trängsel och nedskräpning. Det är viktigt att synliggöra allemansrättens principer

för nya friluftsutövarare. Därför vill Laxå kommun nu i förstudien ”Rastplatser i samverkan”, hitta lösningar tillsammans med olika intressenter hur det ökade naturintresset ska tas om hand och vilka möjligheter som finns att skapa fler övernattningsplatser i Tivedenområdet.

Det gäller också fricampare och medföljande problem med nedskräpning och risk för skogsbrand. Då syftet är att motverka nedskräpning och brandrisk är ett syfte med projektet även att titta på hur man kan skapa säkrare eldstäder samt sprida kunskap om allemansrätten i anslutning till övernattningsplatserna.

Nya bostäder i Saltängen

Byggföretaget HamAux bygger lägenheter i Saltängen i Laxå!

Byggföretaget Hamaux har tidigare byggt liknande hus i Åbytorp, Kumla. Foto: Maria Hammar

I ett första skede uppförs 3 enplanshus med 3 lägenheter i varje, totalt 9. De fördelar sig på två 2:or på 60 och 64 kvm och en 3:a på 84 kvm i varje hus. Byggnationen startar i juni. Inflytt tidigast under senhösten 2024.

– Vi tror att det behövs fler hyresbostäder i Laxå och att ett intresse finns bland kommunens invånare att hyra sin bostad, säger Maria Hammar som äger Hamaux tillsammans

med sin man Claes. Vi tror helt enkelt på en framtid i Laxå!

Tidigare har företaget byggt hyresrätter i Åbytorp, Kumla.

En trea kommer utifrån dagsläget att ha en hyra på cirka 10 500 kr/månad

– Vi anställer gärna lokala snickare, den som är intresserad kan kontakta oss.

PÅ NYA POSTER

Roberth Huss, 37 år, född, uppvuxen och numera bosatt i Viby i grannkommunen Hallsberg, är ny vd i Laxåhem och Laxå kommunfastigheter sedan den 1 februari.

Han är utexaminerad byggingenjör från Chalmers och arbetade senast som fastighetschef i Hallsbergs kommun. ”Ett spännande jobb i en kommun med världens potential”, säger Roberth Huss om sitt nya uppdrag.

Ombyggnad av Smeddammens luckor 1907.

Så växte Hasselfors upp

Bilderna från förr fascinerar. Vilka var de 51 karlarna i olika åldrar, hasselforsare från förra sekelskiftet? En del av dem kunde vara inklippta från idag, trendriktigt friserade enligt dagens herrmode med kraftiga helskägg och rejäl hårväxt.

Som betraktare blir man stå-

ende. Dessa människor slet ihop brödfödan vid Hasselfors smedjor. Det var smältsmeder, vällarmästare, räckarsmeder, mästervenner, järnbärare, smidesmästare, smeddrängar, hjälpbrytare, smältardrängar, räckardrängar, bakvärmare, tornfatrare, klensmed och kolfatrare.

En verksamhet, människor och yrken som försvunnit för

länge sedan och varit bortglömda men som nu träder fram i ljuset vid den gamla hyttgrunden tack vare en insats från Hasselfors byalag som låtit sätta upp en gedigen informationsskylt om Hasselforsen.

13 bilder berättar historien från förr om vattendraget mellan Toften och Teen där man

i mitten av 1500-talet anlade en kvarn, om finnarna som startade sågverk, om järnhanteringen som lade grunden till bruks- och industriorten Hasselfors. Här kan man läsa om stångjärnshammaren och smederna, om järnvägsbygge och kraftstation.

Under 400 år togs kraften i vatten tillvara, mätt fram till 1945

Minnestavlan över Hasselfors bruk kom till på initiativ av Hasselfors byalags Per Bergström och Cristina Söderberg.

Hyttan, rostugnen och kolhuset. Till vänster klensmedjan, turbinhuset och hammarsmedjan. I bakgrunden ekonomibyggnad och brukskontor. Bilderna har hämtats från Arkivcentrum i Örebro av Hasselfors Byalags Cristina Söderberg.

Hasselfors smedjors fjorton yrkeskategorier samlade framför fotografen 1884.

– byalaget reste tavlan

då kvarnstenarna stannade. Då hade redan härdarna svalnat i smedjan 1905. År 1914 gjordes den sista blåsningen i masugnen.

Nu finns Hasselforsens historia dokumenterad, tryckt i glas och väl förankrad på bruksområdet på en stadig träkonstruktion av Rinne Snickeri & Service i Laxå.

Idén till tavlan fick byalagets Cristina Söderberg efter projektet med "Hasselhoppan", då glastavlor sattes upp med lyckat resultat.

På Arkivcentrum i Örebro, som förvarar Hasselfors Bruks arkiv, fann hon en rad bilder från förra sekelskiftet. Lokalhistoriskt mångkunnige Per Bergström forskade och ställ-

de samman texten till tavlan.

– Vi vill väcka ett intresse, kunskapen om förr försvinner ju, säger Per Bergström, som är aktiv i "Torpgruppen", som hållit i uppskattade lokalhistoriska utflykter.

De skarpa bilderna är tagna på glasplåt av bland andra smidesmästare Carl Christiernsson, bruksförvaltare Ernst

Christiernsson och forstmästare Yngve Christiernsson, som var anställda vid Hasselfors bruk.

– Vi tycker det är roligt att förmedla vår rika lokala historia till eftervärlden, säger Cristina Söderberg, som tagit fram bilder och står för tavlans layout.

Pengar till tavlan kommer ur Laxå kommuns ortspeng.

Den svåra konsten att göra prognoser

Att sja om framtiden är svårt. Men det är vad samhällsplanerarna tvingas göra när de förutspår utvecklingen i en kommun. Detta för att kunna säkra att förskoleplatserna räcker till, att eleverna inte blir trångbodda i skolan, att gator och vägar klarar av att ta hand om trafiken. Måste vattenverket rentav byggas ut så vattnet räcker till alla hushåll?

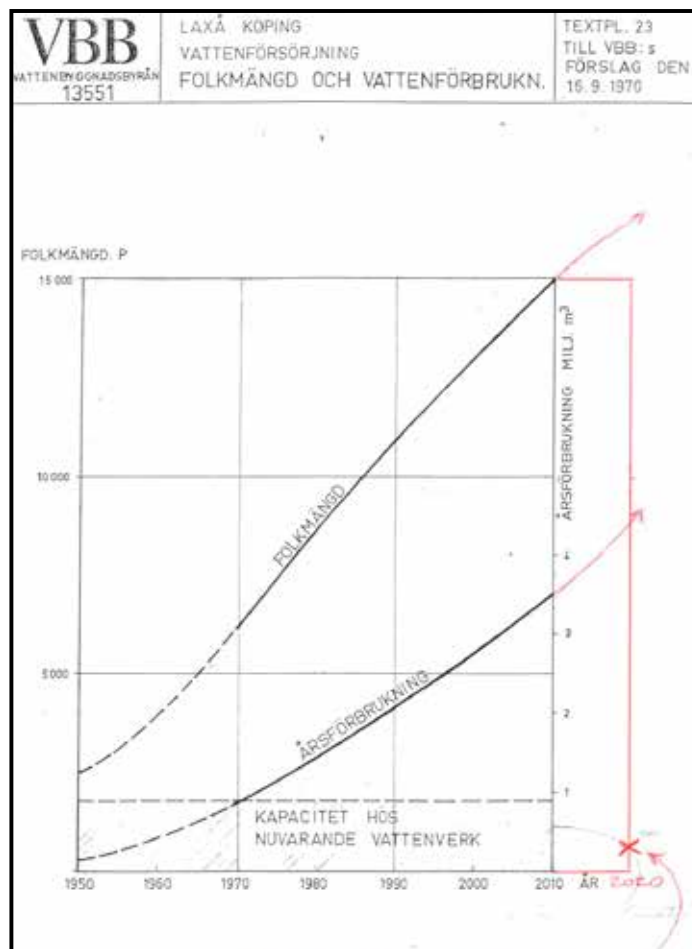
Eller blir framtiden sådan att kommunens befolkning minskar, att kostymen blir för stor och nedskärningar krävs.

Gemensamt för de flesta bedömningar om vart utvecklingen bär hän är att de kan slå fel. Oförutsedda händelser kan inträffa, konjunkturerna går ner och företag tvingas stänga eller dra ner på verksamhet.

Samtidigt kan en fantastisk etablering ske som ger många arbetstillfällen och innebär befolkningsökning. Att styra utvecklingen i positiv riktning är delvis möjligt. Kommunen kan vara aktiv i sin marknadsföring för att locka både nya företag och invånare. Det är ett arbete som pågår kontinuerligt.

Under våren har utvecklingschef Hans Traav fått flera förfrågningar på sitt bord där fastighetsbolag söker mark. Ett gällde 50 000 kvadratmeter.

För att hantera alla etableringsförfrågningar finns en särskild grupp bestående av

Så fel kan prognosen slå. Väg och Vattenbyggnadsbyrå VBB, spanade år 1970 40 år framåt i tiden, till 2010. Då skulle Laxå köping ha en befolkning på 15 000 invånare. Ett nytt vattenverk måste till eftersom den befolkningen årligen skulle förbruka 3,5 miljoner kubikmeter vatten. Sagt och gjort. Ett nytt vattenverk stod klart 1976 med en kapacitet på 2,4 miljoner kubikmeter vatten. 2022 var årsförbrukningen för Laxå tätorts befolkning 377 000 kubikmeter.

” Ska befolkningskurvan drastiskt vända uppåt krävs en eller några bra företags-etableringar. Därför behöver vi vara med och synas och dessutom skapa en bra bild av Laxå kommun. En bra skola är också viktigt.

Hans Traav, näringslivsutvecklare Anna Wiktorsson och Paul Göransson, mark- och exploateringsingenjör på Samhällsbyggnad Sydnärke, som träffas över nätet varje vecka för att behandla och bedöma aktuella förfrågningar.

– I de flesta fall blir det inget, säger Anna Wiktorsson, men det kan hända att polletten trillar ner och vi kan välkomna ett företag som slår sig ner i kommunen och skapar arbetstillfällen.

Så det gäller att göra rätt bedömning och kunna slussa vidare i den kommunala tillståndshierarkin företag som verkar seriösa och ser ut att passa just i Laxå kommun.

Ju fler lyckosamma etableringar dess bättre. De kan också medföra arbetskraftsfrågan och inflyttning.

Just nu pågår arbetet med Laxå kommuns översiktsplan fram till 2040. Den anger riktningen för långsiktig utveckling av den fysiska miljön och är viktig som en vägvisare mot en hållbar framtid. Den ska träda i kraft 2025.

Till hjälpen här har Hans Traav, som håller i det arbetet, SCB:s befolkningsprognos mot 2070. Enligt den ska befolkningen minska från 5 489 invånare i år till 5 112 år 2070. Prognosen för 2025 är 5 428 invånare.

Inte så bra framtidsutsikter, kanske. Men prognoser kan slå fel! Negativa såväl som positiva.

Ska den negativa prognossiffran för befolkningen i Laxå kommun vända och tillväxten öka måste det till några lyckosamma företagsetableringar som innebär arbetskraftsefterfrågan och därmed en inflyttning.

En rejäl felbedömning gjorde dåvarande Väg- och vattenbyggnadsbyrån, VVB, 1970 när man uppskattade behovet av vatten i Laxå tätort år 2010.

Befolkningen hade varit i stadig tillväxt sedan Esab:s etablering 1942. Från 2 300 personer växte invånarantalet till drygt 9 536 år 1970 och i VVB:s diagram pekar kurvan stadigt uppåt för att landa på 15 000 år 2010.

Då behövdes det 3,5 miljoner kubikmeter vatten! Dags

att bygga nytt vattenverk? Ett nytt vattenverk projekterades och stod klart 1976 med en kapacitet för 2,4 miljoner kubikmeter vatten årligen. Detta skulle väl räcka för den framtiden utvecklingen?

Gatorna anpassades också till prognosen och breda matgator, Röforsvägen, Postgatan, Järnvägsgatan, Tavernagatan och Öfverströmsvägen, anlades. Och vittnar i våra dagar om den optimistiska framtidssynen.

” I de flesta fall blir det inget, men det kan hända att polletten trillar ner och vi kan välkomna ett företag som slår sig ner i kommunen och skapar arbetstillfällena.

I dag vet vi att utbyggnaden var onödig. Kommuninvånarnas årsförbrukning 2022 var 377 000 kubikmeter.

Laxå kommuns nära nog halvering av befolkningen sedan rekordsiffran för 1970 hänger förstås samman med Esab:s minskning av personal och verksamhet.

– Och ska befolkningskurvan drastiskt vända uppåt krävs en eller några bra företagsetableringar, säger Hans Traav.

FRÅGAN

Hur minns du din tid på Central-skolan?

Stig Björkman, Finnerödja:

– Jag slutade 1967 och kan inte klaga på min skoltid där. Den var bra! Jag trivdes med lärare och kompisar. Jag blev dock lite skoltrött mot slutet, men kom igen och pluggade in gymnasiekompetens på KomVux på Centralskolan 1991-92.

Henrik Åberg, Laxå:

– Jag gick ut 2007 och gillade skolan. Det var inga konstigheter. Det var bra trivsel och ordning. Nu verkar det ha ändrat sig, eleverna tycks få göra lite som de vill.

Evelina Hjalmarsson, Vretstorp:

– Jag gick ut 2008. Skolan var okej, jag upplevde en del mobbning men inte så mycket gentemot mig själv, även en del lärare utsattes. När jag började gymnasiet på Karolinska skolan i Örebro var det inte alls på det sättet. Jag trivdes bra på Centralskolan med ämnena. Vi hade temat Jordan Runt med läraren Carina Rickard och vi åkte bland annat till Auschwitz, det var lärorikt och något jag aldrig glömmor.

Uppmuntrande skyltar på vägen, en god idé av Hans Löfvenhaft på Laxå kommunfastigheter.

Goda ord på vägen

”Allt kommer bli bra” står det på skylten under parkeringsanvisningarna efter Tavernagatan vid Laxå torg. Det är som ett meddelande från ovan. Eller gatukontoret? Eller en snäll medmänniska? Som vet att förmedla ett ord i rättan tid, det om att allt kommer ordna sig till slut, när tiden får ha sin gång.

Skylden sattes upp under pandemin. Den sög verkligen musten ur oss. Det tyckte också Hans Löfvenhaft på Laxå kommunfastigheter, med kommunens

gator, vägar och yttre miljö som arbetsplats. Ett uppmuntrande ord på vägen kan aldrig vara fel, menade han, som sett sådana skyltar under en semester och tyckte att det var något även för Laxå kommun.

Den blå skylten blev en testballong och därefter spreds de välmenande och uppmuntrande orden runt om i kommunen. Nu sitter femton skyltar på sina stolpar i Laxå, Hasselfors, Sannerud, och Finnerödja.

”Gör någon glad”, ”Var rädd om dig” ”Kör försiktigt”, ”Tro på dig själv” ”Tack för att du finns”.

Kommuninvånarna uppskattar satsningen, det har Hans Löfvenhaft fått många bevis för. Den har också uppmärksamats i Sydnärkenytt och på Lokalradion.

Nu ligger pandemin bakom oss, allt har inte blivit helt bra än, men i varje fall bättre. Det finns dock inga planer på att ta ner skyltarna, för nu är det andra orostider, krig, säkerhetshot och krympande portmonnåer, som sätter sina spår i själ och hjärta.

Då kan man som människa behöva ett ord på vägen.